

OGÓLNOPOLSKI FESTIWAL MUZYKI LUDOWEJ

Ministerstwo Kultury i Sztuki i Polskie Radio w czasie od 8 do 15 maja br. organizują w Warszawie Ogólnopolski Festiwal Muzyki Ludowej. Ma on na celu zapoznanie polskiego społeczeństwa z pięknem folkloru muzycznego przez organizowanie koncertów wokalnych i instrumentalnych, na których pieśń ludowa zostanie wykonana zarówno w formie prymitywów, jak i dawnych oraz współczesnych stylizacji. Najwybitniejsi kompozytorzy polscy przygotowują na Festiwal specjalne utwory oparte na tematyce ludowej. W całym kraju trwają przygotowania do Festiwalu. We wszystkich województwach powstały Komitety Wojewódzkie, które prepo-

RADIOFONIZACJA SZKÓŁ

Spółeczny Komitet Radiofonizacji Kraju w czerwcu 1948 przy poparciu Ministerstwa Oświaty i wespółdziale Polskiego Radia rozpoczął wielką planową akcję zaopatrywania szkół, świetlic i zakładów wychowawczych w odpowiednie aparaty radiowe i głośniki.

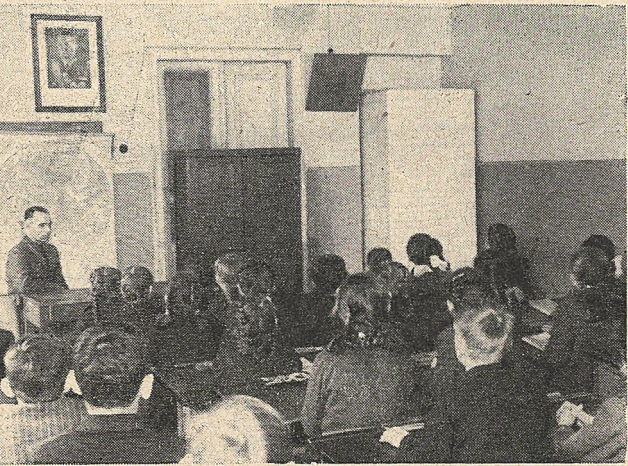

Foto Film Polski

Coraz więcej szkół w Polsce otrzymuje urządzenia radiowe. Głośniki zainstalowane w klasach pozwalają na słuchanie audycji szkolnych nadawanych przez Polskie Radio w czasie godzin lekcyjnych. Każda zelektryfikowana szkoła, która zbierze przynajmniej 17.000 zł, otrzymuje od SKRK bezzwrotną zapomogę w wysokości około 10.000 zł i przydział 5-lampowego odbiornika „Aga” za który reszta należności spłaca na raty. W miastach polskich mamy w tej chwili ok. 5.000 zelektryfikowanych szkół, na wsi zaś ok. 6 tys. Spośród nich dotąd zradiofonizowanych zostało 3.500. Do końca bieżącego roku, SKRK zamierza zradiofonizować 4 tys. szkół zelektryfikowanych, a spośród 17 tys. niezelektryfikowanych—2 tys. otrzyma odbior-

Audycje szkolne

W poniedziałki, środy i czwartki tego miesiąca o godz. 8.55 Polskie Radio nadaje następujące audycje dla młodzieży starszych klas szkół podstawowych: 6 — „Wizyta na Swaróżycu”, pogadanka Z. Walickiej; 8 — audycja poświęcona Okrzei; 11 — „Wrona”, pog. dra Zabinskiego; 13 — „Ogień i woda”, słuchowisko Ewy Szelburg-Zarembiny; 22 — audycja poświęcona Przyjaźni Polsko Radzieckiej.

Foto — Film Polski

Zradiofonizowane szkoły mogą otrzymać aparat radiowy zaopatrzony w mikrofon, dzięki któremu audycje Polskiego Radia mogą być uzupełniane własnym programem w wykonaniu młodych artystów. Zespół wokalny szkoły powszechnej im. Kordeckiego w Warszawie występuje w studio szkolnym, śpiewając piękne piosenki dla swoich kolegów.

GAZETKA RADIOWA

Nr 4 (20)

Warszawa, Kwiecień 1949 rok

Rok III

Transmisja z teatru

Oprócz słuchowisk w wykonaniu artystów Teatru Wyobraźni, Polskie Radio od czasu do czasu transmituje sztukę czy operę bezpośrednio z teatru. Po raz pierwszy po wojnie nadawana była w całości w dniu 14 lutego ub. r. sztuka Johna Priestley'a pt. „Pan Inspektor przyszł”. Odtąd radiosłuchacze zapoznawali się z wszystkimi cenniejszymi pozycjami repertuaru teatrów w kraju, które nadawały się do podania w formie bezpośredniej transmisji. Należy bowiem wiedzieć, że w niektórych wypadkach lepiej jest dokonać nagrania na taśmę oraz wyciąć z niej dłuższy i momenty niezrozumiałe dla słuchacza.

Nadawanie audycji bezpośredniej z teatru wymaga starannego przygotowania: już na parę godzin przed rozpoczęciem przedstawienia do budynku teatralnego przyjeżdża wóz transmisyjny Polskiego Radia, którego ekipa przeprowadza instalację mikrofonów i aparatury. Na sieci kabliw rozpiętej nad sceną zawieszane są mikrofony w taki sposób i w takiej ilości, aby zasięgiem swym obejmowały całą przestrzeń sceniczną. Muszą one być rozmieszczone tak, aby każde słowo wygłoszone na scenie nawet w czasie poruszania się aktorów po deskach scenicznych, zrozumiane było dobrze

Głosy Radiosłuchaczy

W „Roku Szopenowskim” Polskie Radio daje szereg związanych z tą imprezą audycji i transmisji koncertów. Liczne listy radiosłuchaczy nadchodzące do Biura Studiów świadczą o pogłębieniu się zrozumienia twórczości Fryderyka Szopena. Oto urywek z listu robotnicy Romany S. z Łodzi:

„...w początkach audycje szopenowskie były mi, nie mogłam bowiem ich ani odfękać, ani nie nadawały się do tańca. Dopiero zaciekawiona motywem przypominającym mi znaną melodię pieśni ludowej, zaczęłam uważnie wsłuchiwać się w te koncerty i wyczuwać trudne dla mnie do wypowiedzenia piękno czegoś swojskiego, piękno dalekie od wszelkiej nudy.

Dzięki Waszym audycjom staram się „pełniej” w odczuciach muzycznych. Szopen przemawia do mnie coraz bardziej zrozumiale. Już teraz czekam z niecierpliwością na zapowiedzianą przez Radio Międzynarodowy Konkurs Szopenowski, którego transmisja da mi poznać nie tylko wszystkie dzieła Szopena, ale i różnych najlepszych wykonawców”.

Wielkie poruszenie wśród naszych młodych radiosłuchaczy wywołało nadawanie na fali W-wy II fragmentów powieści Karla Costera — opisywających dzieje osobliwych przygód Dyla Sowizdrzała. Listy, jakie otrzymujemy, świadczą o wzburzonym zainteresowaniu i zadowoleniu. Przeczytajmy, co na ten temat pisze syn rolnika — Antos C. z Łowicza:

„...w czasie długich wieczorów zimowych, w promieniu naszej młodzieży, w promieniu niejednakolotnie wspomnianą zaszytą od starszych urywki przygód Sowizdrzała. Podobno książki takie kupowane niegdyś na odpustach, znane były u naszych stronach. To też w każdy poniedziałek o godzinie 19-tej nikt i nie może oderwać mnie od głośnika. Radujemy się na myśl poznania wesołego sprytu i odwagi, oraz daru wychodzenia z trudnych sytuacji tego lubianego wśród nas „młocniaka”. Dziękujemy bardzo za te audycje i prosimy o dłuższe odcinki”.

Zwyłe zainteresowanie wśród radiosłuchaczy wzbudziła muzyka czeska i słowacka, nadawana w licznych koncertach własnych i wymiennych, zwłaszcza w okresie gościnnych występów Orkiestry Czeskosłowackiego Radia w Polsce oraz w związku z Tygodniem Przyjaźni Polsko-Czechosłowackiej”.

Pracownik umysłowy J. B. z Lublina pisze:

„...Uważam za swój dobry dzień, kiedy rano usłyszę kilka pieśni lub marszów czeskich. Bardzo mi się podobają, bo są pełne życia i wpadają łatwo w ucho. Pieśni te nie tylko powodowały dobre samopoczucie przed dniem pracy, lecz również wpłynęły na wzrost mego zainteresowania się muzyką czeską i słowacką. Zaczęłam uważnie śledzić transmisje ostatnich koncertów goszczącej u nas Orkiestry Czeskosłowackiego Radia. W niektórych z nich spotkałam tę samą pogodną harmonijność, zwłaszcza w tych, w których data się odczuć nuta ludowa. Same koncerty wyróżniały się daniem moim wybitną cechą dokładności i przygotowania się zespołu do starannego wykonania utworów. Muzykę czeską i słowacką bardzo lubię i dziękuję Polskiemu Radiu i tą drogą orkiestrze Czeskosłowackiego Radia za nadane nam koncerty”.

przez radiosłuchaczy. Kable od poszczególnych mikrofonów dołączone zostają do jednego przewodu, który biegnie do malej centrali radiowej,urządzonej przez członków ekipy, mieszczącej się przeważnie w którejś z łóż teatru. Ustawiana tam bywa aparatura wzmacniająca oraz mikrofon sprawozdawczy. Aparatura ta ma połączenie za pośrednictwem sieci telefonicznej ze studium. Niedaleko zainstalowany być musi aparat radiowy, nastawiony dokładnie na falę Warszawy I.

Foto — Film Polski

Polskie Radio transmutuje często sztuki teatralne oraz opery bezpośrednio z teatru. Na zdjęciu widzimy jedną ze scen „Krakowiaków i Górali”. Nad sceną umieszczona jest instalacja radiowa oraz zawieszone mikrofony, w ten sposób, że zarówno dźwięki orkiestry jak i słowa śpiewane lub wypowiadane przez artystów są doskonale słyszane przez radio.

PIERWSZY ZJAZD SŁUCHACZY WSZECHNICZY RADIOWEJ

W dniu 13 marca odbył się pierwszy zjazd słuchaczy Wszechnicy Radiowej. Uczestnicy mieli możliwość bezpośredniego skontaktowania się z kolegami wykładowców i wzajemnej wymiany myśli. Obrady uczestników zjazdu były nacechowane nadzwyczajną serdeczną atmosferą i całkowicie spełniły swoje zadanie. Wszyscy obecni chętnie i często zabierali głos; wysuwaliby oni swoje uwagi na temat Wszechnicy i prosili o wyjaśnienia lub dzieliли się z ogółem zebranych swoimi trudnościami, z którymi spotkali się podczas studiów. W czasie zjazdu Dyr. Programowy P. R. Zygmunt Młynarski w referacie swoim scharakteryzował dotychczasową organizację i działalność Wszechnicy Radiowej.

Foto Film Polski

Polskie Radio jest już przygotowane do Kongresu Związków Zawodowych. Aparatura wzmacniająca, zainstalowana w gmachu Politechniki Warszawskiej jeszcze przed Kongresem Jedności, została dokładnie sprawdzona i udoskonalona.

Wyobraźmy sobie, że przygotowania zostały zakończone i zbliża się już transmisja sztuki. Pracownicy P. R. zajmują swoje stanowiska. Przed aparaturą wzmacniającą zasiada radiotechnik, obok niego reżyserzy, wszyscy zaopatrzeni w słuchawki. O ile sztuka tego wymaga, przed mikrofonem sprawozdawczym staje trw. komentator wizualny, którego zadaniem jest informowanie radiosłuchaczy o przebiegu akcji i efektach wzrokowych niedostępnych słuchaczom.

Dyżurujący przy aparacie zawiadamia, że speaker zapowiedział transmisję. Reżyser daje znak obsłudze teatru. Gaśnie światło. Gong. Kurtyna idzie do góry. Rozpoczyna się przedstawienie. Publiczność się dziwi, że nad głowami artystów wiszą jakieś metalowe gruszki, lecz szybko się domyśla, że są to mikrofony i zachowuje się ciszej, nie chcąc przeszkadzać milionowej rzeszy radiosłuchaczy.

Wreszcie ostatni akt. Oklaski. Transmisja skończona. Pracownicy ekipy Polskiego Radia oddychają z ulgą. Wszystko się udało szczęśliwie: połączenie z rozgłośnią nie zostało przerwane, lampy w aparaturze nie przepaliły się. Można teraz zdjąć mikrofony, rozmontować aparaty i wracać do domu. Około północy wóz transmisyjny odjeżdża po dwunastogodzinnej pracy.

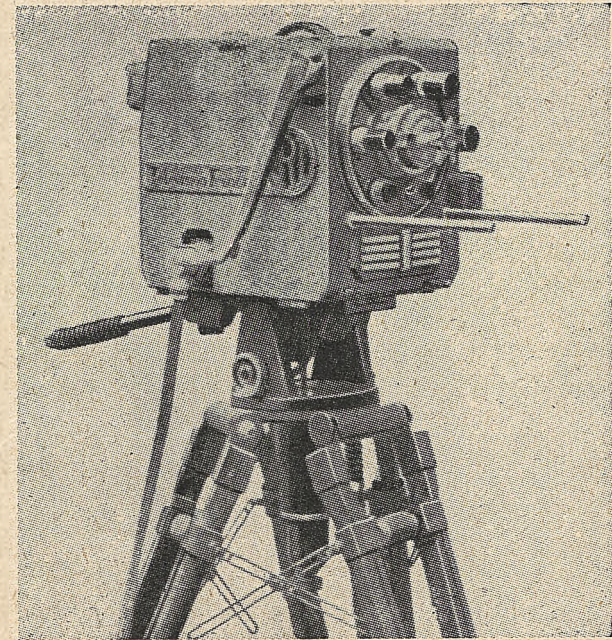
CIEKAWOSTKI...

W maju br. radiosłuchacze będą mieli dokładne sprawozdanie z przebiegu wyścigu kolarskiego na trasie Praga-Warszawa, Polskie Radio i Czeskosłowensky Rozhlas organizują bowiem audycje transmitowane z trasy wyścigu za pośrednictwem wozów transmisyjnych, zaopatrzonych w stacje nadawcze, przy pomocy których nadawane zostaną raportaż dźwiękowe.

Dyrekcja Kolejowa w Bratysławie zaopatruje niekóre większe stacje kolejowe i pociągi kursujące na ważniejszych liniach w przenośne radioaparaty nadawczo-odbiorcze. Pelnitący służbę kolejarz, trzymając w ręku mikrofon, na którym umieszczona jest antena długości 75 cm, przy pasie zaś na przymocowaną torbę z bateriami, może porozumiewać się ze współpracownikami i kierować ruchem. Cały aparat waży zaledwie 500 gr. Poczynione próby tego rodzaju sygnalizacji dały doskonale próby.

Warszawa II, pracująca na fali o długości 1339,3 m, przeprowadziła ciekawy konkurs pt. „Z której to sztuki?”. 4 razy tygodniowo nadawano krótki fragment jednej ze sztuk granych obecnie w warszawskich teatrach dramatycznych. Zadaniem uczestników konkursu było odgadnięcie tytułu sztuki, z której wyjęty był dany fragment oraz podanie autora sztuki i teatru, który ją wystawia. Nagrody w postaci książek oraz bilety do teatrów otrzymali ci uczestnicy, którzy nadesłali bezbłędnie odpowiedzi na wszystkie pytania konkursu.

Czeskosłowensky Rozhlas nadaje lekcje języka polskiego, oparte na bardzo starannie i metodycznie opracowanym podręczniku Adolfa Malka: „Polstina rozhlasem”. Lekcje owe nie tylko uczą radiosłuchaczy czeskich naszego języka, lecz również zaznajamiają ich z najpiękniejszymi utworami polskiej literatury.

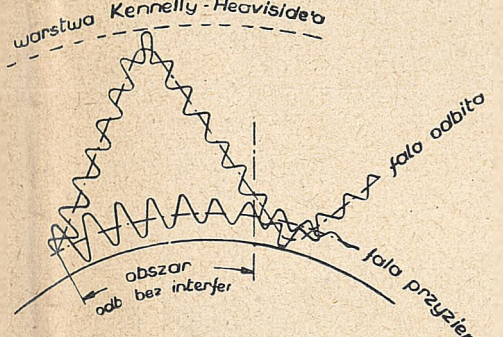

Aparat ten odgrywa tę samą rolę w telewizji co mikrofon w radiofonii. Przy jego pomocy chwytnie są obrazy i zamieniane w wahania prądu, które są następnie transmitowane podobnie jak fale radiowe.

WARTO WIEDZIEĆ

RADIOSTACJA NA SŁOŃCU

Niewątpliwie każdy miłośnik radia potrafi doskonale spędzić czas przy swoim aparacie. Szczególnie wielkich emocji może dostarczyć łapanie krótkich fal, które posiadają bardzo ciekawe właściwości. Mianowicie nie przebiegają one do radiosłuchacza wprost ze stacji nadawczej, lecz odbywają przed tym długą podróż. Masz krótkofalówki wypromieniowuje w przestrzeń fale radiowe, które w olbrzymiej większości wędrują w górę ku stratosferze, skąd dopiero po odbiciu się wracają na ziemię. Tego rodzaju odbijanie

rys I Rozprzestrzenianie się fal elektromagnetycznych

się od stratosfery umożliwia im daleki zasięg przy stosunkowo niewielkiej mocy, co jest nieosiągalne dla fal długich i średnich.

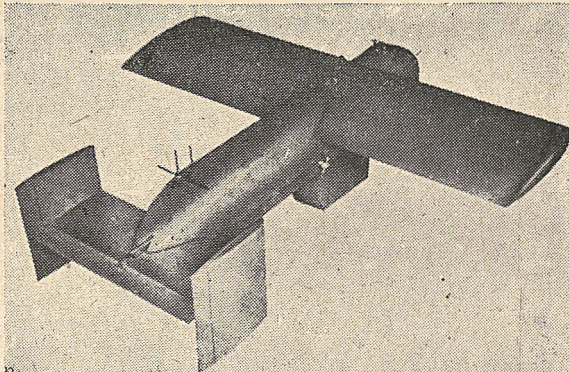
Najłatwiej jest łapać stacje krótkofalowe późnym wieczorem. Kiedy panuje spokój i radiosłuchacz może być sam na sam z aparatem, może on wtedy swobodnie udać się w podróż dookoła świata na falach eteru. Nieraz, gdy słuchamy radiostacji krajów zamorskich i spoglądamy na iskrzące się na niebie gwiazdy, po głowie snuje się przypuszczenie: Może i na gwiazdach są ludzie, a jeżeli są, czy też słuchają radia? Na pytanie, czy planety niebieskie są zamieszkane, nauka dotychczas nie odpowiedziała. Dziś jednak nie ulega wątpliwości, że ciała niebieskie posiadają jak gdyby własne radiostacje, które wysyłają w przestrzeń międzyplanetarną fale radiowe. Nie wiadomo jednak, w jaki sposób powstaje to zjawisko.

Uczoncy fizycy konstruowali specjalną antenę kierunkową, przy pomocy której odbierają radiowe sygnały z gwiazd. Antena taka wygląda jak wielki reflektor o średnicy 7,5 metra, który nastawiony jest w kierunku badanej planety. Okazało się, że najsilniejszą taką radiostacją jest nasze słońce, które pracuje na długości mniej niż 0,6 m. Okazało się, że sygnały radiowe, pochodzące z dalekich przestworzy, nie świadczą o istnieniu na innych planetach istot rozumnych. Nikt bowiem nie przypuszcza, że na słońcu może się utrzymać przy życiu jakakolwiek

istota. Jest jednak faktem niezłym, że słońce wysyła fale radiowe.

Radiosłuchacze nasi wiedzą, że w warunkach panujących na naszym globie dla wytwarzania fal radiowych, należy użyć skomplikowanej aparatury nadawczej, przedstawiającej dźwięk na dwie fale, które przy pomocy maszyn antenowych wysyłane są w przestrzeń. Tymczasem opisany fakt podrywa autorytet wszystkich radiofonii świata. Oto planeta nie wchodząc w porównienie z żadną firmą radiotechniczną i nie budując skomplikowanych aparatów, sygnalizuje swoje działanie jako stacja nadawcza. Nadawane dźwięki nie są co prawda zbyt urozmaicone, pozwalają jednak mieć nadzieję, że tą drogą uda się nam więcej dowiedzieć o tym co dzieje się na innych planetach. Dotychczas jeszcze jest to niemożliwe, gdyż nie została wykryta zależność między należeniem dźwięków a sytuacją na planecie. Stwierdzono, że dźwięk wydobywający się z głośnika radiowego aparatu nastawionego na słoneczną radiostację nie jest wcale jednostajny. Posiada on zmienne natężenie i wysokość. Od czasu do czasu uchwycono jakby odgłosy wybuchów, lub niby warkot kamieni młynskich.

Z chwilą odkrycia fal radiowych, nadawanych przez radiostację ciał niebieskich, rozpoczęło myślenie nad ich praktycznym zastosowaniem. Udało się pewnie ich właściwości zastosować w dziedzinie lotnictwa. Okazało się bowiem, że samolot, zaopatrzony w specjalny aparat odbiorczy i antenę kierunkową może lecieć posługując się na nim jako drogowskazem.

W razie lotu w chmurach i przy złej widoczności fale radiowe, pochodzące ze słońca wskazują pilotowi właściwy kierunek lotu, zapewniając całkowite bezpieczeństwo. W chwili obecnej fizycy całego świata prowadzą wytężone prace badawcze nad falami radiowymi, pochodzącymi z przestrzeni międzyplanetarnej. Mieliby nadzieję, że dzięki nim dowiemy się o wielu kataklizmach, których terenem są odległe od naszego globu obszary innych planet.

POLSKIE RADIO PROSI RADIOSŁUCHACZY O WYPOWIEDZENIE SIĘ

W jakich godzinach poczwysy od maja ma być nadawany

DZIENNIK WIECZORNY O GODZ. 20⁰⁰ CZY O GODZ. 21⁰⁰ ?

Odpowiedzi nadsyłać pod adresem:

Biuro Studiów Polskiego Radia Warszawa, Myśliwiecka 3/5/7

Foto Film Polski

Polskie Radio w każdy czwartek o godz. 11.40 nadaje audycje przeznaczone dla dzieci przedszkolnych. Jak wielką uciechą jest słuchanie radia, można wywnioskować z powyższej sceny. Mali miłośnicy muzyki i bajek z zainteresowaniem przysłuchują się dźwiękom płynącym z aparatu. Część dzieci posiadająca zainteresowania bardziej techniczne, obserwując aparat z drugiej strony stara się wywnioskować na czym polega zasada radia.

DAR DLA POLSKIEGO RADIA

Towarzystwo Przyjaźni Polsko-Radzieckiej otrzymało od Wszechzwiązkowego Towarzystwa Łączności Kulturalnej z Zagranicą 34 płyty wydane z okazji 50 rocznicy istnienia Teatru Akademickiego im. Gorkiego w Moskwie. Na płytach tych nagrane są fragmenty sztuk wystawianych w tym teatrze w wykonaniu najlepszych artystów Z. S. R. R.

Wszystkie nagrania przekazane zostały Polskiemu Radiu, które będzie obecnie mogło zapoznać aktorów Teatru Wyobraźni z doskonałą interpretacją ról.

Prenumeratę za „Gazetkę Radiową” w wysokości

50 zł. — kwartalnie, lub 200 zł. — rocznie,

należy wpłacać na konto Administracji tygodnika „Radio i Świat”, P. K. O. nr. I-7520, zaznaczając na odwrocie przekazu: Prenumerata „Gazetki Radiowej”.

